

2026-05-28

Remissvar på Förordningen om industriell acceleration och omställning - Industrial Accelerator Act COM (2026/956)

Adda tackar för möjligheten att lämna svar på förslaget till förordning om industriell acceleration och omställning - Industrial Accelerator Act COM (2026/956).

Adda AB ägs av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillsammans med 256 kommuner. Vi erbjuder produkter och tjänster genom våra två verksamheter: Adda Inköpscentral AB och Adda Kompetens. Adda Kompetens stödjer den kommunala sektorns kompetensutveckling. Adda Inköpscentral samordnar upphandlingar och följer upp avtal och leverantörer inom områden som samhällsbyggnad, vård, läkemedel och social omsorg samt IT och digitalisering. Genom våra ramavtal och dynamiska inköpssystem förenklas inköpsarbetet för kommuner, regioner och deras bolag.

Adda arbetar strategiskt med hållbarhet, motverkan av välfärdsbrott, digitalisering och innovation. Vi verkar för robust försörjning och starkt krisberedskap. Adda samarbetar också med inköpscentraler i andra europeiska länder för att utveckla gemensamma lösningar och erfarenhetsutbyte.

Sammanfattning

Adda tillstyrker förslagen om att

- stärka europeisk konkurrenskraft samt hållbar produktion och konsumtion och koldioxidsnål tillverkning och produkter,
- ställa krav på klimatpåverkan i offentliga upphandlingar för de angivna materialen, såsom stål, aluminium och betong, samt för elfordon, under förutsättning att föreslagna undantagsmöjligheter finns kvar.

Adda föreslår att

- bestämmelserna utformas så att de kan tillämpas med rimlig administration och kompletteras med tydlig vägledning och system för bevis samt certifiering,
- upphandlande organisationer inte ska drabbas av sanktioner om lämnade bevis visar sig vara felaktiga, när organisationen har agerat aktsamt,
- det tydliggörs om förordningen är tänkt att gälla även underleverantörer, och
- reglerna ska gälla framåt för upphandlingar som påbörjas efter ikraftträdandet.

Krav på lågt koldioxidavtryck i offentliga upphandlingar

Adda är generellt positivt till möjligheten att använda offentlig upphandling för att stärka europeisk konkurrenskraft och hållbar produktion. Adda tillstyrker därför i huvudsak förslaget att i upphandlingar ställa krav på klimatpåverkan för de utpekade materialen och elfordon, tillsammans med föreslagna undantagsmöjligheter.

Industrial Accelerator Act bör tydliggöra att nya industri- och resilienskrav inte begränsar upphandlande organisationers möjlighet att ställa relevanta klimat-, miljö- och sociala krav. Exempel på sådana krav är krav på låg klimatpåverkan, cirkularitet, energieffektivitet och biologisk mångfald, när kraven är förenliga med upphandlingsrätten och har koppling till kontraktsföremålet.

Förslaget behöver samtidigt kunna tillämpas med rimlig administration. Upphandlande organisationer behöver handlingsutrymme att avgöra när olika krav är lämpliga att använda och ger bäst effekt. Det gäller särskilt eftersom resurserna för att genomföra upphandlingar och följa upp avtal är begränsade.

Adda Inköpscentral har erfarenhet av att ställa hållbarhetskrav i samordnade upphandlingar, ramavtal och dynamiska inköpssystem. Erfarenheten är att hållbarhetskrav behöver vara tydliga, proportionerliga, möjliga att verifiera och anpassade till marknadens mognad. Framtagande och uppföljning av sådana krav kräver upphandlingsteknisk, juridisk och hållbarhetsmässig kompetens.

Det finns risk för målkonflikter och nya krav på låg klimatpåverkan eller strategisk resiliens behöver därför vara tydligt definierade och förenliga med LOU:s grundprinciper om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Kraven bör samordnas med befintliga regler och krav, så att upphandlande organisationer tydligt kan avgöra vilka krav som gäller, hur eventuella målkonflikter ska hanteras och vilken dokumentation som krävs för att kontrollera att kraven är uppfyllda.

Reglerna behöver kompletteras med tydlig vägledning och utveckling av system för självdeklarationer, certifiering och/eller andra bevis samt hur uppföljning av kraven kan göras. Stödet bör omfatta hur klimat-, miljö-, beredskaps- och industripolitiska mål kan vägas samman inom ramen för LOU och EU-rätten. Frivilliga standarder för de aktuella produkterna bör övervägas, där certifiering visar att företagen uppfyller kraven i Industrial Accelerator Act. Det skulle underlätta för upphandlande organisationer och bidra till ett bredare genomslag för regelverket.

Det är viktigt att upphandlande organisationer inte drabbas av sanktioner om det visar sig att lämnade bevis är felaktiga, när organisationen har agerat aktsamt. Adda framhåller också vikten av undantag från krav på att utesluta leverantörer och anbud. Undantag för oproportionerliga kostnader och teknisk icke-kompatibilitet behöver förenas med vägledning och stöd till upphandlande myndigheter och enheter.

Adda anser att det behöver tydliggöras om förordningen är tänkt att gälla även underleverantörer. Adda vill också se att det framtida regelverket ska gälla upphandlingar som påbörjas från och med att regelverket har trätt i kraft. Det är svårt att omförhandla gällande avtal och svårt för befintliga leverantörer att ställa om från en dag till en annan. Det kan även skapa svårigheter i förhållande till ändringsbestämmelserna i lag om offentlig upphandling och i vilken mån befintliga avtal kan ändras.

Revidering av EU-förordningen om nettonollindustrin

Adda tillstyrker skärpta krav på leverantörskontroll vid offentlig upphandling och offentliga stöd inom de områden som omfattas av förslaget. Kraven behöver vara proportionerliga och förenas med undantag vid bland annat betydande förseningar eller oproportionerliga kostnader.

Beslut om detta remissvar har fattats av Addas VD. I handläggningen har Åsa Edman, chefsjurist, Ebba Bertilsson, chef för juridiska avdelningen, och Peter Nohrstedt, hållbarhetschef, deltagit.

Malin de Verdier
VD
Adda